

Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου
LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Σχολή Τεχνών και Επιστημών της Αγωγής

EDG 599 – Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας

Μεταπτυχιακή Εργασία

Θέμα Εργασίας: Διερευνώντας τις στάσεις των εκπαιδευτικών για
θέματα φύλου και ισότητας με μικτές μεθόδους έρευνας

Μπούτσκου Λεμονιά (F20122594)

Διδάσκων: Δρ. Μάριος Βρυωνίδης

Ακαδημαϊκό έτος 2012-2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
------------------	---

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	3
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	5
3.1 Μέθοδος.....	5
3.2 Εργαλεία	6
3.3 Δείγμα	7
3.4 Διαδικασία	7
4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	7
4.1 Αποτελέσματα ποσοτικής ανάλυσης	7
4.2 Αποτελέσματα ποιοτικής ανάλυσης	10
5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	11
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	12
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	14
ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	15

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία σκοπό έχει να διερευνήσει τις στάσεις των εκπαιδευτικών για θέματα φύλου και ισότητας με μεικτές μεθόδους έρευνας. Ανώτερος στόχος της έρευνας είναι να διαπιστωθεί πώς μπορεί να διερευνηθεί ένα θέμα μέσα από δύο επιστημονικές προσεγγίσεις και δύο διαφορετικά επιστημολογικά παραδείγματα. Το ενδιαφέρον για τη διεξαγωγή της έρευνας απορρέει από τη διαπίστωση των Καρμπούμαλη και συν. (2010, σελ. 1) πως «το φύλο συνδέεται σημαντικά με την εκπαίδευση και αποτελεί έναν από τους βασικούς άξονες γύρω από τον οποίο διαπλέκονται μια σειρά από εκπαιδευτικές διακρίσεις και ανισότητες». Επιπρόσθετα, παρόλο που στην Ελλάδα οι διάφορες νομοθετικές ρυθμίσεις από τη δεκαετία του 1980 και έπειτα προωθούν την ισότητα των δύο φύλων στον εργασιακό χώρο, η καθημερινή πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική (Καρμπούμαλη και συν., 2010).

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι Καρμπούμαλη και συν. (2010) επισημαίνουν πως στο σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα η διάκριση μεταξύ των δύο φύλων φαίνεται ότι στη δυνατότητα των γυναικών να έχουν πρόσβαση στις ποικίλες βαθμίδες εκπαίδευσης, αλλά στις επαγγελματικές και συνεπώς εκπαιδευτικές τους επιλογές. Αυτό απορρέει από το γεγονός ότι στον σημερινό εργασιακό χώρο κυριαρχούν στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τα επαγγέλματα τα οποία απορροφούν μόνο το ένα ή και τα δύο φύλα. Προκειμένου να αποφευχθεί αυτό, η εκπαιδευτική πολιτική που έχει επιλεγεί είναι η εκπαίδευση των παιδιών από τους εκπαιδευτικούς, έτσι ώστε να σταματήσουν να αναπαράγονται αυτά τα κοινωνικά στερεότυπα και προκαταλήψεις. Ως εκ τούτου, ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι πολύ σημαντικός.

Ο Lippman (1922, σελ. 16) αναφέρει ότι τα στερεότυπα είναι «εικόνες στο μυαλό μας», σημειώνοντας ότι «το τι κάνει κάθε άνθρωπος δεν βασίζεται στην απευθείας και άμεση γνώση, αλλά σε εικόνες που σχηματίζει το άτομο». Ο ορισμός αυτός θα μπορούσαμε να πούμε ότι συνάδει με την επιστημονική αντίληψη περί των στερεοτυπικών αντιλήψεων, σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχει μία καθολικά αποδεκτή αλήθεια στην οποία τα άτομα μπορούν να βασιστούν. Αντίθετα, οι απόψεις των ατόμων είναι απόρροια των εμπειριών, των γνώσεων και των

αντιλήψεων που έχουν αποκομίσει και σχηματίσει. Το αίσθημα που δημιουργείται σε ένα άτομο όταν σκέφτεται ένα άλλο ή έρχεται σε αλληλεπίδραση μαζί του ονομάζεται προκατάληψη. Έτσι, σύμφωνα με τον ορισμό των Brewer και Brown (1998), προκατάληψη είναι μία συμπεριφορά που εκδηλώνεται απέναντι σε άλλα άτομα, επειδή τα τελευταία είναι μέλη μίας συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας. Οι συμπεριφορές θεωρούνται ως η αξιολόγηση μίας ολόκληρης κοινωνικής ομάδας και κατά συνέπεια ως αξιολόγηση ενός ατόμου που ανήκει σε αυτήν την κοινωνική ομάδα.

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Νατσιοπούλου και Γιαννούλα (1996, όπως παρατίθενται στους Φρόση και συν., 2011), καταδείχθηκε ότι οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί αναφέρουν εξισωτικές τάσεις μεταξύ αντρών και γυναικών, αφού η πλειοψηφία συμφωνεί πως και οι δύο γονείς είναι εξίσου υπεύθυνοι για την ανατροφή των παιδιών, ότι οι άντρες πρέπει να συνεισφέρουν στον ίδιο βαθμό στις εργασίες του νοικοκυριού, καθώς και ότι οι άντρες δεν είναι περισσότερο κατάλληλοι από τις γυναίκες για υπεύθυνες θέσεις. Παράλληλα, όμως, η έρευνα κατέδειξε ότι οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί αναμένουν από τους μελλοντικούς τους μαθητές στερεοτυπικές αντιλήψεις, καθώς θεωρούν ότι τα αγόρια θα είναι θορυβώδη, αναιδή και ανήσυχα, ενώ τα κορίτσια θα είναι τακτικά, υπάκουα και ήσυχα.

Η έρευνα των Δεληγιάννη και Ζιώγου (1998, όπως παρατίθενται στους Φρόση και συν., 2011) που διεξήχθη σε εκπαιδευτικούς αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν σημαντικούς τους εξής στόχους:

- Μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών τάξεων
- Ενθάρρυνση των παιδιών να ασκούν κριτική στον στερεοτυπικό τρόπο με τον οποίον τόσο η γυναίκα όσο και ο άντρας αναπαριστάται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
- Προώθηση του σεβασμού στην εργασία των γυναικών και την προσφορά της στην οικογένεια
- Ενθάρρυνση των κοριτσιών να συμμετέχουν σε κοινωνικές δράσεις και εν γένει στην κοινωνική ζωή
- Προώθηση της συμμετοχής των αντρών στις οικιακές εργασίες

Συνολικά η έρευνα των Δελιγιάννη και Ζιώγου (1998, όπως παρατίθενται στους Φρόση και συν., 2011) επεσήμανε α) ότι οι εκπαιδευτικοί προωθούν στερεοτυπικές απόψεις και προκαταλήψεις στα παιδιά, καθώς οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί αναπαριστούν τους άντρες και τις γυναίκες ως ξεχωριστές κοινωνικές ομάδες και β) οι άντρες μελλοντικοί εκπαιδευτικοί στον τομέα των θετικών επιστημών υιοθετούσαν περισσότερο στερεοτυπικές αντιλήψεις για το ρόλο των γυναικών και των αντρών στην κοινωνία σε σύγκριση με τις γυναίκες εκπαιδευτικούς επίσης στον τομέα των θετικών επιστημών.

Ερευνητικά ερωτήματα

1. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων στον εργασιακό χώρο;
2. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων αναφορικά με τις εργασίες του σπιτιού;
3. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων αναφορικά με την ανατροφή των παιδιών;

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 Μέθοδος

Για την παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκε τόσο η ποσοτική όσο και η ποιοτική έρευνα. Η ποσοτική έρευνα χρησιμοποιήθηκε, καθώς κρίθηκε ως η καταλληλότερη μέθοδος έρευνας για να εξετάσει μεταβλητές που μπορούν να μετρηθούν και να ποσοτικοποιηθούν (Tharenou et al., 2007). Η ποσοτική έρευνα έχει ως στόχο της τη διερεύνηση και την παραγωγή αποτελεσμάτων και θεωριών που μπορούν να γενικευθούν (Κυριαζή, 2009). Επιπλέον, η ποσοτική έρευνα στηρίζεται περισσότερο στην ανάπτυξη και εξέταση γενικών θεωριών που έχουν εκ των προτέρων καθοριστεί από τον ερευνητή (Frankel και Devers, 2000). Η ποσοτική έρευνα βασίζεται στη συσχέτιση των μεταβλητών μεταξύ τους μέσω της στατιστικής ανάλυσης, προκειμένου να διερευνηθεί αν υπάρχουν κάποιες συγκεκριμένες τάσεις, αλλά και προκειμένου να εξεταστούν τα ερευνητικά ερωτήματα. Σε αυτό το

πλαίσιο, ένα ακόμη πλεονέκτημα της ποσοτικής ανάλυσης είναι και το γεγονός ότι επιτρέπει τη συσχέτιση των μεταβλητών μεταξύ τους (Κυριαζή, 2009).

Η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να διερευνηθούν διάφορα φαινόμενα μέσα από την υποκειμενική πραγματικότητα των ατόμων που τα βιώνουν (Rubin και Rubin, 1995). Αυτό βασίζεται στη διαπίστωση ότι η αλληλεπίδραση των ατόμων μεταξύ τους αλλά και με το ευρύτερο περιβάλλον στο οποίο ζουν διαμορφώνει νοήματα και κατανοήσεις. Με αυτόν τον τρόπο, οι πολλαπλές εμπειρίες των ατόμων, οι αντιλήψεις και οι προκαταλήψεις τους και εν γένει ο διαφορετικός τρόπος θέασης των πραγμάτων και λήψης αποφάσεων και ενεργειών είναι εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν την πραγματικότητα, η οποία, σε αντίθεση με την ποσοτική έρευνα, δεν είναι αντικειμενική, αλλά βασίζεται σε διαφορετικές εκτιμήσεις και αξιολογήσεις διαφορετικών ατόμων (Rubin και Rubin, 1995). Βασική αρχή της ποιοτικής έρευνας είναι ότι δεν υπάρχει μία καθολικά διαμορφωμένη και αντικειμενική αρχή, αλλά υπάρχουν πολλαπλές αλήθειες βασιζόμενες στην ερμηνεία που δίνει κάθε άτομο στα γεγονότα και τις καταστάσεις.

3.2 Εργαλεία

Στο πλαίσιο της ποσοτικής ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε το δομημένο ερωτηματολόγιο, ενώ στο πλαίσιο της ποιοτικής ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε η πρόσωπο-με-πρόσωπο συνέντευξη. Το ερωτηματολόγιο επιλέχθηκε καθώς είναι εύκολο στη χρήση του από τους ερωτηθέντες, η κατασκευή, η αποστολή και η συλλογή του δεν έχουν υψηλό κόστος, και αποτελεί το καλύτερο εργαλείο για τη μέτρηση στάσεων, απόψεων, προθέσεων, προτιμήσεων και συμπεριφορών των υποκειμένων της έρευνας (Moorman και Podsakoff, 1992).

Η συνέντευξη επέτρεψε στην ερευνήτρια να δει τα υπό διερεύνηση φαινόμενα από τη σκοπιά των ερωτηθέντων και να κατανοήσει ως και γιατί οδηγήθηκαν σε μία συγκεκριμένη συμπεριφορά. Η διεξαγωγή μίας συνέντευξης έχει επίσης το πλεονέκτημα του διαλόγου και της συζήτησης μεταξύ της ερευνήτριας και των ερωτηθέντων (Crabtree και Miller, 1992). Έτσι, η συνέντευξη «ενθαρρύνει και τις δύο πλευρές, που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία να νιώσουν περισσότερο

συνδεδεμένες με τη συζήτηση, που διεξάγεται, ανατροφοδοτούμενη από τις απόψεις που εκφράζονται» (Παρασκευοπούλου – Κόλλια, 2008, σελ. 4).

3.3 Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Πιο αναλυτικά, στην ποσοτική έρευνα συμμετείχαν 344 εκπαιδευτικοί, ενώ στην ποιοτική έρευνα συμμετείχαν δύο εκπαιδευτικοί.

3.4 Διαδικασία

Τα ερωτηματολόγια για την ποσοτική έρευνα διανεμήθηκαν από ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών σε εκπαιδευτικούς όλης της Ελλάδας. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν παρουσία των ερευνητριών από τις ίδιες σε συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς που δέχθηκαν να συμμετάσχουν σε αυτόν τον τρόπο έρευνας. Όλοι οι συμμετέχοντες ήταν ενήμεροι για το σκοπό της έρευνας και πριν από τη συμμετοχή τους οι ερευνήτριες ζήτησαν την ενήμερη συγκατάθεση όλων των συμμετεχόντων.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1 Αποτελέσματα ποσοτικής ανάλυσης

Όπως μπορούμε να δούμε από τον παρακάτω πίνακα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα είναι άντρες σε ποσοστό 50,6%, ενώ οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το 49,4% των ερωτηθέντων.

Φύλο

	Συχνότητα vi	Σχετική Συχνότητα fi	Έγκυρο ποσοστό	Σχετική Αθροιστική Συχνότητα Fi
Άντρας	174	50,6	50,6	50,6
Γυναίκα	170	49,4	49,4	100,0
Σύνολο	344	100,0	100,0	

Αναφορικά με το αν θα πρέπει να αποθαρρύνεται η είσοδος της γυναίκας σε παραδοσιακά αντρικά επαγγέλματα, από τον παρακάτω πίνακα παρατηρούμε ότι με αυτήν την άποψη διαφωνεί το 51,7% των αντρών ενώ διαφωνεί απόλυτα το 50,6% των γυναικών.

Σχέση φύλου και της άποψης ότι θα πρέπει να αποθαρρύνεται η είσοδος της γυναίκας σε παραδοσιακά αντρικά επαγγέλματα

		Θα πρέπει να αποθαρρύνεται η είσοδος της γυναίκας σε παραδοσιακά αντρικά επαγγέλματα					Σύνολο
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Φύλο	Συχνότητα	50	90	23	7	4	174
	Άντρας						
	Ποσοστό	28,7%	51,7%	13,2%	4,0%	2,3%	100,0%
Γυναίκα	Συχνότητα	86	72	9	3	0	170
	Ποσοστό	50,6%	42,4%	5,3%	1,8%	0,0%	100,0%

Σύνολο	Συχνότητα	136	162	32	10	4	344
	Ποσοστό	39,5%	47,1%	9,3%	2,9%	1,2%	100,0%

Από τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνουμε ότι οι άντρες κατά 44,8% διαφωνούν με την άποψη ότι ένας άντρας δεν θα πρέπει να αναλαμβάνει εργασίες που αφορούν το νοικοκυριό, ενώ το 54,10% των γυναικών διαφωνεί απόλυτα με την άποψη ότι οι άντρες δεν θα πρέπει να αναλαμβάνουν οικιακές εργασίες.

Σχέση φύλου και της άποψης ότι οι άντρες δεν θα πρέπει να αναλαμβάνουν οικιακές εργασίες

		Οι άντρες δεν θα πρέπει να αναλαμβάνουν οικιακές εργασίες					
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Σύνολο
Φύλο	Άντρας						
	Συχνότητα	51	78	19	17	9	174
	Ποσοστό	29,3%	44,8%	10,9%	9,8%	5,2%	100,0%
	Γυναίκα						
	Συχνότητα	92	69	6	3	0	170
	Ποσοστό	54,1%	40,6%	3,5%	1,8%	0,0%	100,0%
Σύνολο	Συχνότητα	143	147	25	20	9	344
	Ποσοστό	41,6%	42,7%	7,3%	5,8%	2,6%	100,0%

Από τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνουμε ότι η πλειοψηφία των αντρών διαφωνεί (44,8%) ενώ η πλειοψηφία των γυναικών διαφωνεί απόλυτα (48,2%) με την άποψη ότι ο άντρας θα πρέπει να αφήνει την ανατροφή των παιδιών αποκλειστικά στη γυναίκα.

**Σχέση φύλου και της άποψης ότι ένας άντρας θα πρέπει να αφήνει την
ανατροφή των παιδιών στην γυναίκα**

		Ένας άντρας θα πρέπει να αφήνει την ανατροφή των παιδιών στην γυναίκα					
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Σύνολο
Φύλο	Άντρας Συχνότητα	39	78	23	20	14	174
	Άντρας Ποσοστό	22,4%	44,8%	13,2%	11,5%	8,0%	100,0%
	Γυναίκα Συχνότητα	82	65	7	8	8	170
	Γυναίκα Ποσοστό	48,2%	38,2%	4,1%	4,7%	4,7%	100,0%
	Σύνολο Συχνότητα	121	143	30	28	22	344
	Σύνολο Ποσοστό	35,2%	41,6%	8,7%	8,1%	6,4%	100,0%

4.2 Αποτελέσματα ποιοτικής ανάλυσης

ΚΕΙΜΕΝΟ
<u>Απομαγνητοφώνηση συνέντευξης (Γυναίκα, 25 ετών, παντρεμένη)</u> <u>Ερ.:</u> Πιστεύετε ότι κάποια επαγγέλματα ταιριάζουν καλύτερα σε άνδρες και κάποια σε γυναίκες; (παρακαλώ επεκταθείτε) <u>Απ.:</u> επαγγέλματα με χειρωνακτική εργασία ταιριάζουν καλύτερα σε άντρες και... <i>κάνει μια παύση να πάρει ανάσα...</i> επαγγέλματα με οργάνωση και έλεγχο ταιριάζουν καλύτερα σε γυναίκες.... <u>Ερ.:</u> Ποια είναι η γνώμη σας για την κατανομή των οικιακών υποχρεώσεων ανάμεσα στους συζύγους; Απ.: Θα πρέπει να μοιράζονται εξίσου και ανάλογα με το επάγγελμα του καθενός. <i>Σκέφτεται....</i> Εγώ πιστεύω ότι ο άντρας πρέπει να βοηθάει σε πολλά πράγματα αλλά η γυναίκα έχει το βασικότερο ρόλο στο νοικοκυριό... <u>Ερ.:</u> Ποια είναι η άποψή σας για το ρόλο που πρέπει να έχει η μητέρα και ο πατέρας στο μέγαλωμα των παιδιών; Απ: <i>(Είναι σκεπτική και γελάει...)</i> Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν προστασία, φροντίδα, να δίνουν αγάπη (...σταματάει λίγο και σκέφτεται) και κυρίως πρέπει να είναι υπεύθυνοι και οι δυο γονείς...

ΚΕΙΜΕΝΟ

Απομαγνητοφώνηση συνέντευξης (Άντρας, 23 ετών, άγαμος)

Ερ.: Πιστεύετε ότι κάποια επαγγέλματα ταιριάζουν καλύτερα σε άνδρες και κάποια σε γυναίκες; (παρακαλώ επεκταθείτε)

Απ.: Οι γυναίκες τα καταφέρνουν καλύτερα σε θεωρητικές σπουδές και οι άνδρες σε θετικές και τεχνικές επιστήμες, όπως παραδείγματος χάρη όσα έχουν σχέση με τη μητρότητα και την ανατροφή των παιδιών, ιδιαίτερα στη νηπιακή ηλικία...

Ερ.: Ποια είναι η γνώμη σας για την κατανομή των οικιακών υποχρεώσεων ανάμεσα στους συζύγους;

Απ.: (Σκέφτεται....)Εγώ πιστεύω ότι ο άντρας πρέπει να βοηθάει σε πολλά πράγματα αλλά η γυναίκα έχει το βασικότερο ρόλο στο νοικοκυριό...

Ερ.: Ποια είναι η άποψή σας για το ρόλο που πρέπει να έχει η μητέρα και ο πατέρας στο μέγιστο των παιδιών;

Απ: Πρέπει να είναι ίδιος... Νομίζω ότι έχει να κάνει με το χαρακτήρα των γονέων

5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Πρώτο ερευνητικό ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων στον εργασιακό χώρο;

Από την παραπάνω ανάλυση μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες βλέπουν μία διαφορά αναφορικά με τις ικανότητες των αντρών και των γυναικών στον εργασιακό χώρο. Για παράδειγμα ειπώθηκε ότι οι άντρες

είναι καλύτεροι στις χειρωνακτικές εργασίες και στις θετικές επιστήμες, ενώ οι γυναίκες είναι καλύτερες σε επαγγέλματα που σχετίζονται με την ανατροφή παιδιών. Παρόλα αυτά, δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες, αν και οι πρώτοι λιγότερο, συμφωνούν με την άποψη ότι οι γυναίκες δεν θα πρέπει να αποθαρρύνονται από την είσοδό τους σε επαγγέλματα που παραδοσιακά θεωρούνται αντρικά. Ωστόσο, το τελικό συμπέρασμα σε αυτό το ερώτημα είναι ότι υπάρχουν στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό των δύο φύλων.

Δεύτερο ερευνητικό ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων αναφορικά με τις εργασίες του σπιτιού;

Τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες απάντησαν ότι και τα δύο φύλα είναι εξίσου υπεύθυνα για τις οικιακές εργασίες. Οι άντρες και οι γυναίκες θα πρέπει να μοιράζονται τις εργασίες του σπιτιού ανάλογα με το ωράριο εργασίας και το επάγγελμα που έχουν. Το συμπέρασμα αυτό καταδείχθηκε τόσο μέσα από την ποσοτική όσο και από την ποιοτική έρευνα.

Τρίτο ερευνητικό ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων αναφορικά με την ανατροφή των παιδιών;

Τα αποτελέσματα τόσο της στατιστικής ανάλυσης όσο και των συνεντεύξεων των ερωτηθέντων κατέδειξαν ότι και οι άντρες και οι γυναίκες θεωρούν πως η ανατροφή των παιδιών δεν εμπίπτει μόνο στην αρμοδιότητα της γυναίκας, αλλά πως και οι δύο γονείς είναι υπεύθυνοι για την ανατροφή των παιδιών.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το εκπαιδευτικό σύστημα όχι μόνο αντανakλά αλλά κυρίως αναπαράγει την ανισότητα που υπάρχει στην κοινωνία και κατά συνέπεια και στον εργασιακό χώρο εις βάρος των γυναικών (Καρμπούμαλη και συν., 2010). Αυτό το συμπέρασμα καταδείχτηκε και μέσα από την έρευνα που διεξήχθη, δεδομένου ότι τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες θεωρούν ότι υπάρχουν επαγγέλματα που ταιριάζουν περισσότερο σε άντρες, όπως επαγγέλματα που σχετίζονται με τις χειρωνακτικές

εργασίες, καθώς και επαγγέλματα που ‘αρμόζουν’ πιο πολύ σε γυναίκες, όπως επαγγέλματα που σχετίζονται με την ανατροφή των παιδιών.

Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε από την παραπάνω παρουσίαση των δύο μεθόδων έρευνας, η ποσοτική έρευνα συνδέεται με την ύπαρξη μίας καθολικής αλήθειας και κατά συνέπεια με την αντικειμενικότητα, ενώ αντίθετα η ποιοτική έρευνα συνδέεται με την ερμηνεία των απόψεων, των στάσεων και των συμπεριφορών των ατόμων, τα οποία υπόκεινται στο ευρύτερο πλαίσιο στο οποίο τα άτομα δρουν (Greene, 2005). Οι Snrka και Koeszegi (2007) τονίζουν ότι η χρησιμοποίηση τόσο της ποιοτικής, όσο και της ποσοτικής μεθόδου σε μία έρευνα συμβάλλει θετικά στην συλλογή δεδομένων που είναι πιο έγκυρα και πιο αξιόπιστα από ότι μία μέθοδος. Η χρησιμοποίηση μίας μικτής τεχνικής, ήτοι ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας, μπορεί να γίνει με δύο τρόπους. Ο πρώτος αναφέρεται ως two – studies design και ο δεύτερος ως integrated design. Σύμφωνα με την πρώτη μέθοδο, ο ερευνητής συλλέγει και αναλύει τα δεδομένα που συλλέχθηκαν και με τις δύο μεθόδους σε ξεχωριστές μελέτες. Αντίθετα, στη δεύτερη μέθοδο ο ερευνητής συνδυάζει τις ποσοτική και ποιοτική ανάλυση στην ίδια έρευνα. Αυτός ο τρόπος χρησιμοποιήθηκε και για την εκπόνηση της παρούσας έρευνας, με αποτέλεσμα τόσο η ποσοτική όσο και η ποιοτική ανάλυση να συνδυάζονται μέσα σε μία ερευνητική διαδικασία Kukartz (1995).

Ο μοναδικός περιορισμός της παρούσας εργασίας είναι ότι το δείγμα της ποιοτικής έρευνας ήταν σχετικά μικρό. Ως εκ τούτου θα είχε ενδιαφέρον στο μέλλον η διεξαγωγή μίας μικτής έρευνας, με τη χρήση τόσο της ποσοτικής όσο και της ποιοτικής μεθόδου, με τη συμμετοχή περισσότερων ατόμων στις συνεντεύξεις, προκειμένου τα αποτελέσματα να μπορούν να γενικευθούν. Παρόλα αυτά, η χρησιμοποίηση των δύο μεθόδων κατάφερε να δώσει μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα σχετικά με τα πώς τα δύο φύλα αντιμετωπίζονται από τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε σύγκριση με το αν είχε χρησιμοποιηθεί μόνο μία από τις δύο μεθόδους. Το πλεονέκτημα αυτό απορρέει από το γεγονός ότι η κάθε μία από τις μεθόδους αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο την αλήθεια και δίνει διαφορετική βαρύτητα στο ιστορικό, κοινωνικό και ευρύτερο πολιτισμικό πλαίσιο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1^η συνέντευξη

A. Προσωπικά στοιχεία

1. Φύλο : Γυναίκα
2. Ποιά είναι η ηλικία σας; 25
3. Ποια είναι η οικογενειακή κατάστασή σας τώρα; Παντρεμένη

B. Απόψεις σε ότι αφορά τους ρόλους των φύλων

1. Ποια είναι η άποψή σας για το ρόλο που πρέπει να έχει η μητέρα και ο πατέρας στο μέγαλωμα των παιδιών;
Απ: *(Είναι σκεπτική και γελάει...)* Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν προστασία, φροντίδα, να δίνουν αγάπη (...σταματάει λίγο και σκέφτεται) και κυρίως πρέπει να είναι υπεύθυνοι και οι δυο γονείς...
2. Ποια είναι η γνώμη σας για την κατανομή των οικιακών υποχρεώσεων ανάμεσα στους συζύγους;
Απ:
Θα πρέπει να μοιράζονται εξίσου και ανάλογα με το επάγγελμα του καθενός.
Σκέφτεται.... Εγώ πιστεύω ότι ο άντρας πρέπει να βοηθάει σε πολλά πράγματα αλλά η γυναίκα έχει το βασικότερο ρόλο στο νοικοκυριό...
3. Πιστεύετε ότι κάποια επαγγέλματα ταιριάζουν καλύτερα σε άνδρες και κάποια σε γυναίκες; (παρακαλώ επεκταθείτε)
Απ:

Όπως προείπα... επαγγέλματα με χειρωνακτική εργασία ταιριάζουν καλύτερα σε άντρες και... κάνει μια παύση να πάρει ανάσα... επαγγέλματα με οργάνωση και έλεγχο ταιριάζουν καλύτερα σε γυναίκες...

2^η συνέντευξη

A. Προσωπικά στοιχεία

1. Φύλο : Άνδρας
2. Ποιά είναι η ηλικία σας; 23
3. Ποια είναι η οικογενειακή κατάστασή σας τώρα; Άγαμος (αλλά σε σχέση)

B. Απόψεις σε ότι αφορά τους ρόλους των φύλων

1. Ποια είναι η άποψή σας για το ρόλο που πρέπει να έχει η μητέρα και ο πατέρας στο μέγαλωμα των παιδιών;
Απ: Γελάει... και σκέφτεται... Πρέπει να είναι ίδιος... Νομίζω ότι έχει να κάνει με το χαρακτήρα των γονέων
1. Ποια είναι η γνώμη σας για την κατανομή των οικιακών υποχρεώσεων ανάμεσα στους συζύγους;
Απ: (Σκέφτεται....)Εγώ πιστεύω ότι ο άντρας πρέπει να βοηθάει σε πολλά πράγματα αλλά η γυναίκα έχει το βασικότερο ρόλο στο νοικοκυριό...
2. Πιστεύετε ότι κάποια επαγγέλματα ταιριάζουν καλύτερα σε άνδρες και κάποια σε γυναίκες; (παρακαλώ επεκταθείτε)
Απ: Όπως ανέφερα και παραπάνω οι γυναίκες τα καταφέρνουν καλύτερα σε θεωρητικές σπουδές και οι άνδρες σε θετικές και τεχνικές επιστήμες, όπως παραδείγματος χάρη όσα έχουν σχέση με τη μητρότητα και την ανατροφή των παιδιών, ιδιαίτερα στη νηπιακή ηλικία...

1. Καμπούρμαλη, Ι., Μίλεση, Χ., Παπαγεωργίου, Γ., & Πασχαλιώρη, Β. (2010). Ο ρόλος του/ της Εκπαιδευτικού της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αναπαραγωγή των στερεοτύπων του φύλου και η αλληλεπίδρασή του με τα παιδιά. Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), 5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα «Μαθαίνω πώς να μαθαίνω», 7-9 Μαΐου 2010. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.elliepek.gr/documents/5o_synedrio_eisigiseis/Kampourmali.pdf
2. Κυριαζή, Ν. (2009). *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
3. Παρασκευοπούλου – Κόλλια, Ε.Α. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 4(1). Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.openedu.gr/share/magaz_files/7-new/7-%20Special%20Issue.pdf
4. Φρόση, Λ., Κουϊμτζή, Ε., & Παπαδήμου, Χ. (2011). Ο παράγοντας φύλο και η σχολική πραγματικότητα στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα [http://www.kethi.gr/attachments/159_FYLO_SXOLIKI_PRAGMATIKOTI TA.pdf](http://www.kethi.gr/attachments/159_FYLO_SXOLIKI_PRAGMATIKOTI_TA.pdf)
5. Brewer, M.B., & Brown, R. J. (1998). *Intergroup relations*. Στο: D. T. Gilbert, S. T. Fiske, & G. Lindzey (Eds.). *Handbook of social psychology*. Boston: McGraw-Hill
6. Crabtree, B.F., & Miller, W.L. (1992). Primary care research: A multimethod typology and qualitative road map. Στο: Crabtree, B.F., Miller, W.L. (ed), *Doing qualitative research*. Newbury Park: Sage
7. Frankel, R.M., & Devers, K.J. (2000), Study Design in Qualitative Research—1: Developing Questions and Assessing Resource Needs. *Education for Health*, 13, 251 – 261
8. Lippman, W. (1922). *Public opinion*. New York: Harcourt
9. Moorman, R.H., & Podsakoff, P.M. (1992). A meta-analytic review and empirical test of the potential confounding effects of social desirability

response sets in organizational behaviour research. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 65, 131–149

10. Rubin, H., & Rubin, I. (1995). *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. Thousand Oaks: Sage
11. Tharenou, P., Donohue, R., & Cooper, B. (2007). *Management research methods*. New York: Cambridge University Press